

4.1 Elektroninė kirčiuoklė

Kilus klausimams dėl kalbos vartojimo, jau nėra būtina griebtis spausdintų kalbotyros leidinių ar kreiptis į lituanistus. Dažnai užtenka įsijungti kompiuterį ir internete susirasti reikiamą elektroninį žodyną, žinyną arba tekstyną. Vytauto Didžiojo universiteto Kompiuterinės lingvistikos centro (toliau – VDU KLC) darbuotojai sukūrė elektroninę kirčiuoklę, kuri padeda sukirčiuoti atskirus lietuvių kalbos žodžius, frazes arba net visą ne daugiau kaip 1000 žodžių turintį tekstą (žr. *donelaitis.vdu.lt*).

Šią internetinę programą kūrė didelis kalbininkų ir informatikų būrys. Maždaug apie 2001 m. informatiko Arimanto Raškinio iniciatyva buvo suburta grupelė žmonių, ketinančių dirbti kalbos technologijų srityje (kurti kalbos atpažinimo ir sintezės programas). Pirmasis žingsnis – kalbos ištekliai ir pagalbiniai įrankiai. Vienas iš tokių pagalbinių įrankių ir buvo automatinio kirčiavimo programa. Pasak vienos iš pagrindinių programos kūrėjų prof. Astos Kazlauskienės, kirčiuoklė ne iš karto buvo viešai prieinama: „Gal tik po kokių penkerių metų kilo idėja padaryti ją prieinamą visiems. Būtų neteisinga sakyti, kad jautėme kokį nors išorinį spaudimą. Tai greičiau buvo vidinis poreikis. Pamatėme, kad automatinis kirčiavimas nelengvas, bet įmanomas. Kodėl gi neleisti naudotis programa (nors ir netobula) visiems?“ – svarstė mokslininkė.

Joris Kazlauskas „Automatinė kirčiavimo programa – vienintelė, naudinga ir (ne)patikima“

Išbandykite Vytauto Didžiojo universiteto sukurtą kirčiuoklę. Perskaitykite Janinos Degutytės eilėraštį „Gimtoji kalba“ (1964). Remdamiesi nurodyta kirčiuokle, taisyklingai sukirčiuokite eilėraščio žodžius.

Gimtoji kalba

Iš kopų šnabždesio su debesim ir prošvaistėm,
Iš marių virpulio ir ežerų nendrėtų,
Iš duonos kvapo ir miškų giesmės
Kalba gimtoji lūposna įdėta.

Pilėnų laužuose išdeginta, išlydyta,
Su perregima gintaro šviesa
Ji – motinos baudžiauninkės lopšinėse,
Ji – Pirčiupio smėlynų raudose...

Lietuviškai geltonos pievos šneka
Ir tie mediniai nupilkėję kryžiai,
Ir aukštos varpinės, ir mažos gatvės,
Sulytais akmenim į dangų atsigręžę.

Lietuviškasis žodis liko kraujo raidėm
Ant kamerų akmens ir pelenuos.
Pasaulio kryžkelėj – prie Nemuno ir Baltijos –
Likimas motinos kalba dainuos.

Rašymui

A series of horizontal dashed lines for writing.